

menici Gradićevoj "tihoj" diplomaciji (str. 240-267).

Drugi dio knjige *Književno-znanstveni rad* povećen je Gradićevu djelovanju u književnosti, povijesti, filozofiji i egzaktim znanostima. To nije samo prvi sustavni pregled svega čime se Gradić bavio, nego i ocjena Gradićevih dostignuća u svakoj od tih djelatnosti. U izlaganju Gradićeva književnog pregnuća obrađene su njegove prigodne latinske pjesme, izgubljene satire, slavni govori, izdavaštvo na hrvatskom jeziku i jezikoslovni pogledi, a posebno je raspravljeno dvojbeno autorstvo drame *Costantino*. Gradićeva povijesna istraživanja razvrstana su u više skupina: objavljeni i neobjavljeni životopisi, rukopisni prilozi za povijest Dubrovnika, ali i tri pothvata koja su imala evropski odjek: izdanje Apijanove povijesti ilirskih ratova u sklopu Lučićeva djela *De regno Dalmatiae et Croatiae*, obrana autentičnosti trogorskog rukopisa *Cena Trimalchionis* Petronija Arbitra i suradnja oko izdanja *Bibliotheca Veterum Patrum* braće Anisson. Velik uspjeh i neugodne diplomatske posljedice pratile su filozofsko djelo *Disputatio de opinione probabili* (1678) zrelog Gradića.

Od svih znanosti Gradić se najviše iskazao u egzaktima. Izvori za istraživanje Gradićeva doprinosa egzaktim znanostima dosad su isključivo bili: zbornik *Dissertationes physico-mathematicae quatuor* (Amsterdam 1680), rukopisni prirodnoznanstveni zbornik *Quaedam meditationes geometricae* (Vat. lat. 6921) i odjeci Gradićevih istraživanja i interesa u objavljenim radovima mnogih, katkad i najuglednijih evropskih učenjaka. S obzirom na te izvore Krasićev prikaz Gradićeva znanstvenog djelovanja oslanja se na Fajevu disertaciju i komplementaran je *Zborniku radova o dubrovačkom učenjaku Stjepanu Gradiću (1613-1683)* što ga je prigodom 300. obljetnice smrti izdalo Hrvatsko prirodoslovno društvo 1985. godine. Krasić je osobito zaslužen jer je na temelju sustavnog proučavanja rukopisne građe otkrio nove izvore (Vat. lat. 6902, 6906, 6909) i napisao nova poglavlja o Gradićevu prirodnoznanstvenom interesu. Gradić je surađivao s braćom Giuseppeom i Matteom Campani u konstrukciji precizne ure nihalice za određivanje geografske širine na brodu (str. 498-501). On se istakao sa samostalnim mišljenjima o dva važna hidrotehnička projekta:

uređenje laguna u Veneciji i reguliranje plovidbe Tiberom (str. 509-514). Izradio je životopise triju grčkih učenjaka: Pitagore, Bionea Aberdicanina i Demokrita (str. 391), ali je u vatikanskim kodeksima istraživao djela i mnogih grčkih matematičara (str. 480). Recenzirao je djela o dostojanstvu i koristi matematike i o ustrojstvu studija medicine (str. 78). Postoji izravna potvrda da je Gradić raspravljao sa švedskom kraljicom Kristinom o filozofskim i prirodnoznanstvenim pitanjima (str. 432). Gradić je imao čitavu mrežu svojih znanstvenih korespondenata diljem Evrope (str. LXX). Vincenzo Viviani je u svom djelu *Dipartimento geometrico* (1675) izložio jedan Gradićev problem i zatim ga riješio (str. 480). Neposredno pred smrt Gradić je proučavao Borellijevo djelo *De motu animalium* (str. 372). Ovo su tek važnija Krasićeva otkrića koja bitno proširuju naše spoznaje o Gradiću učenjaku.

Svoju ukupnu prosudbu Gradićeva djela Krasić je dao u uvodu odgovarajući na pitanje: "tko je u stvari bio Stjepan Gradić?" (str. LXIV). Radi se "o izuzetno važnoj i značajnoj ličnosti, koja je svojim životom i radom udarila poseban pečat jednom cijelom razdoblju Dubrovačke Republike, ne bez razloga smatranom najtežim u njezinoj dugoj povijesti" (ib.). "On je ipak, uz Marina Getaldića, bio jedini hrvatski učenjak XVII. st. koji je ne samo usvojio nove znanstvene nazore, posebno metodologiju eksperimentiranja, nego se i rame uz rame nosio s mnogim učenjacima drugih naroda u rješavanju brojnih pitanja koja su zanimala ondašnji svijet znanosti" (str. LXX). Monografija Stjepana Krasića o Gradiću je dokumentirana potvrda ovih ocjena, popraćena s opsežnim i prijeko potrebnim kritičkim aparatom, ali, na žalost, ne i s indeksima. Ova je knjiga ujedno izvrsno polazište istraživačima specijalistima jer s pomoću nje mogu prosuđivati iz cjeline jedne vrijedne i plodotvorne ljudske egzistencije. To se u jednakoj mjeri tiče povjesničara književnosti, tehnologije ili egzaktim znanosti. K tome, stranice ove monografije svjedoče o strasti s kojom je pisac otkrivao svaki novi podatak i na temelju novih podataka sklopio novu, slojevitou predodžbu o djelu Stjepana Gradića. One, dakle, na najljepši način govore čitatelju o smislu i ljepoti povijesnog istraživanja.

Ivica Martinović

NOVI MEĐAŠ U ISTRAŽIVANJU BOŠKOVIĆEVA ZNANSTVENOG DJELA

(Žarko Dadić, *Ruder Bošković*, dvojezično izdanje: hrvatski izvornik i engleski prijevod Janka Paravića, str. 208, Školska knjiga, Zagreb 1987)

U povijesnim istraživanjima života i djela Rudera Boškovića tek je nekoliko izdanja odigralo ulogu međaša. Tako valja označiti ostvarenja koja su u trenutku objavljivanja sažimala sve dotadašnje spoznaje i pružale nove uvide o Boškoviću, a u narednom razdoblju poslužila su istraživačima kao mjerilo za napredak u proučavanju Boškovića. *Elogio storico dell' Abate Ruggiero Giuseppe Bosovich* Francesca Ricce (Milano 1789) bio je neposredno svjedočanstvo

Boškovićevo prijatelja iz studentske aule Rimskog kolegija. *Život i ocjena djela Rugjera Josipa Boškovića* (Rad JAZU 87-88-90, Zagreb 1887-1888) postao je sustavnom inicijativom Franje Račkoga prvi cjeloviti prikaz Boškovićevo djela u Hrvata i doživio je svoj prirodni nastavak u vrijednim istraživanjima Vladimira Varičaka i Jurja Majcena u krilu iste Akademije. *Roger Joseph Bosovich S. J., F.R.S. 1711-1787. Studies of his life and work on the 250th anniversary of his birth*

(London 1961) postao je uredničkim marom Lancelota Lawa Whytea prvi cjeloviti prikaz Boškovića u sredini u kojoj je Boškovićev znanstveno djelo trajalo kao nepresušno vrelo nadahnuća u znanstvenim istraživanjima kroz dva stoljeća u kontinuitetu. *Ruder Bošković* Željka Markovića (Zagreb 1968-1969) je do dana današnjega nezaobilazna sinteza u učenjaku i čovjeku Ruđeru Boškoviću. Sva je prilika, a vrijeme će to najbolje potvrditi, da je *Ruder Bošković* Žarka Dadića (Zagreb 1987) novi čin sinteze kojega treba uvrstiti u ovaj malobrojni niz djela međaša u proučavanju Boškovićeve djela.

Djelo najprije preporučuju njegovi izvori. Dadić je u monografiju *Ruder Bošković* utkao svoje sustavno istraživanje Boškovićevih doprinosa razvoju teorijske astronomije, započeo s doktorskom disertacijom *Boškovićevi radovi o određivanju staze kometa*. S pravom jer je po tim radovima šezdesetih godina ovog stoljeća postao i do danas ostao vrhunski znalac Boškovićeve nebeske mehanike. To je ujedno razlog što se "astronomski" utjecaj osjeća u ci-jeloj knjizi. Osim toga, Dadić je u dva navrata objavio sintetičke radnje o znanstvenom djelu Ruđera Boškovića, prvu u časopisu *Dubrovnik* 1978. godine, a drugu kao zasebno poglavlje "Znanstvena misao Ruđera Boškovića" u svojoj knjizi *Povijest egzaktih znanosti u Hrvata* (Zagreb 1982). Bošković ostaje i dalje autorova preokupacija jer je u monografiji na više mjesta upozorio na neistražene teme i neupotrebljene pristupe i natuknuo svoje istraživačke planove. Konačno, Dadić je u svoje djelo integrirao istraživačke rezultate koje su u vremenskom razdoblju od pojave Markovićeve monografije do 1983. godine objavili: Gino Arrighi, Eric Mendoza, Miroslav Nenadović, Snježana Paušek-Baždar, Phillip Rinard, Arcangelo Rossi, Oscar Sheynin, Karl Stiegler, Ernest Stipanić, Dragoslav Stoilković, Bogdan Šešić i Franjo Zenko. Ti rezultati, dakako u Dadićevoj izboru i tumačenju, jamče svježinu i novost u prosuđivanju cjeline Boškovićeve znanstvenog rada. Ulogu međaša namjenjuje Dadićevoj knjizi i trenutak njezina objavljivanja. Kad je objelodanjena, ona više nije mogla bitno utjecati na istraživanja koja su prethodila znanstvenim skupovima u Boškovićevu čast u Zagrebu, Varšavi, Milanu, Bresciji, Dubrovniku, Bostonu, Parizu i Rimu, održanima od prosinca 1986. do svibnja 1988. godine. Ona, dakle, stoji na početku novog istraživačkog vala u boškovičologiji, pa će napredak te discipline biti moguće mjeriti upravo u odnosu na Dadićevo sintezu. Ovo izdanje ima jednu bitnu prednost spram Račkoga i Markovića. Svojom dvojezičnošću ono je prvo u prilici da objedini dvije najznačajnije literature o Boškoviću, hrvatsku i englesku, naime dvije literature koje se nažalost nisu dovoljno poznavale i uzajamno oplodivale.

Po svojoj osnovnoj zamisli Dadićeve knjiga o Ruđeru Boškoviću nije biografija, nego monogra-

fija o Boškovićevu znanstvenom djelovanju i njegovoj recepciji u znanstvenim istraživanjima od Boškovićeve vremena do danas. Ta je zamisao dosljedno provedena u djelo što ovoj knjizi jamči poseban položaj u dosadašnjem proučavanju Boškovićeve djela. Dakako, to je bio težak zadatak jer među stvaralačka područja Boškovićevih istraživanja valja ubrojiti: tumačenje strukture tvari, praktičnu i teorijsku astronomiju, optiku, geodeziju, matematiku, graditeljsku tehniku i arheologiju. U svakom području trebalo je uočiti i vrednovati shvaćanja i postupke u kojima prepoznajemo Boškovića kao "tvorca novih pravaca istraživanja i novih vidika" (str. 7). Trebalo se također suočiti sa činjenicom neistraženih djela i znanstvene korespondencije, s neproučenom genezom glavnine Boškovićevih izvornih djela i vještina, kao i s postojanjem različitih tumačenja jedne te iste Boškovićeve ideje, pa je sve to nalagalo oprez i precizno vaganje u izricanju ocjene o Boškovićevim dostignućima. Žarko Dadić je na početku svoje knjige posve otvoreno upozorio: "ipak je ostalo još mnogo toga što tek treba istražiti" (str. 8). A obrađujući pojedina pitanja birao je oprezne formulacije gdje god je osjećao da nije vrijeme za konačni sud ili je sažeto izvjestio o stanju istraženosti za neka očito nedovoljno proučena područja, što se po mom mišljenju najviše očituje u prikazu Boškovićeve doprinosa matematičari i hidrotehnici.

Knjiga se sastoji od tri dijela. Prvi dio *Bošković i njegovo doba* prikazuje Boškovića u spletu njegovih egzistencijalnih, znanstvenih i filozofskih odnosa: prirodne znanosti i prirodna filozofija u evropskom i dubrovačkom kontekstu, utjecaji i inicijative duž njegova dinamičnog životnog puta, vez privrženosti prema Dubrovniku i utjecaj Rimskog kolegija. Upravo je ovaj posljednji odnos, naime utjecaj pedagoškog ustrojstva Rimskog kolegija na Boškovićevu znanstvenu misao bitan s obzirom na osnovnu zamisao knjige. Boškovićev odgoj u Rimskom kolegiju autor raspravlja isključivo iz perspektive dvaju negativnih utjecaja: geocentrizma i geometrijske metode, pa zaključuje oprezno, u pogodbenom obliku: "Moglo bi se reći da je Boškovićev studij u Rimskom kolegiju imao presudnu važnost za cijeli njegov kasniji matematički pristup." (str. 67) A riječ je doista o prijetnji pitanju. Kako to da je Rimski kolegij, neposredno prije nego li je proizveo geometričara Boškovića, dao i Vincenza Riccatija, vodećeg talijanskog analitičara 18. stoljeća? Zar geometrijska metoda nije mogla biti slobodan, a ne nametnut izbor u Boškovićevu stvaralaštvu? Uoče li se i pozitivni utjecaji Rimskog kolegija, kao što su dostupne serije modernih časopisa u biblioteci, praksa astronomskih motrenja i studij Newtona pod utjecajem profesora Borgondija, jasno je kako napokon valja napustiti crno-bijelu tehniku u slikanju odnosa između Rimskog kolegija i pitomca Boškovića i

prionuti daljnjim istraživanjima. Autoru treba odati priznanje što je utjecaj Rimskog kolegija prikazao izmijensirano, i to uz obrazloženje kako su geocentrizam i geometrijska metoda u stvaralačkom naporu otvorili Boškoviću nove vidike: "sve ono što je Boškoviću bilo nametnuto studijem imalo je svoju negativnu, ali i pozitivnu stranu" (str. 70). Rasprava o međusobnom odnosu Rimskog kolegija i Boškovića prirodno se nastavlja analizom temeljnih znanstvenih i filozofskih pojmova koje je Bošković koristio kao profesor Rimskog kolegija. To su ovi pojmovi: prostor i vrijeme, neprekinutost crte, neprekinutost kod realnih brojeva, aktualna i potencijalna beskonačnost. Pritom je Dadić izabrao problemski pristup, jer da je izabrao povijesni pristup, onda bi slijed izlaganja morao biti obratan: beskonačnost, neprekinutost, prostor i vrijeme. Prikaz Boškovićevih gledišta o ovim važnim pojmovima poslužio je kao nužna priprava za drugi dio knjige *Boškovićeve prirodna filozofija i njezini odrazi*.

Boškovićeve teorije prirodne filozofije sažeta je u pet koraka: ideal jedinstvenog općeg principa, sila kao determiniranost koja ovisi jedino o udaljenosti, krivulja silâ, tumačenje međa kohezije i nekohezije, te slučaj triju tijela. To je majstorski izvedeno u ciglih pet stupaca (str. 83-89). Potom slijedi usporedba Boškovićeva dinamizma i mehanističkih pogleda njegovih suvremenika kako bi se istakla specifičnost Boškovićeva shvaćanja sile. Dadić je posebno istaknuo dva puta Boškovićeve imaginacije. Neprotežne čestice tvari i njihov smještaj u međama kohezije te pojava oscilacije oko tih međa Boškoviću je poslužila da razvije model izgradnje većih čestica, tumači kemijske reakcije i proširi svoja tumačenja na toplinske, svjetlosne i električne efekte. U pogledu kontroverze da li zakon opće gravitacije vrijedi za zvižde stajačice, Bošković je s pomoću svoje krivulje zastupao mogućnost postojanja bilo kojeg broja međusobno odvojenih svjetova. Dapače, u imaginaciji je išao i korak dalje kad je razvio ideju o egzistenciji mnoštva tvornih i osjetnih svemira koji ne bi stajali u međusobnoj svezi, mada bi zauzimali isti prostor.

Recepciji Boškovićeve prirodne filozofije Dadić je posvetio dužnu pažnju (str. 101-130). Najprije prikazao ranu recepciju Boškovićeve teorije sila u Italiji i zemljama austrijske monarhije, a zatim i njezin utjecaj u Engleskoj i posebno u Škotskoj, prvo u radovima Josepha Priestleya, te kasnije u radovima Dugalda Stewarta i Johna Robisona. Prihvatanje Boškovićevih gledišta u Škotskoj omogućilo je da se u 19. stoljeću Boškovićeve teorije počne upotrebljavati u znanstvenim istraživanjima, što se u kontinentalnoj Evropi nije dogodilo. Dadić uviđa da je na temelju dosadašnjih istraživanja "teško ustanoviti razloge te razlike u stavovima prema Boškovićevoj teoriji" (str. 111). Slijedi impresivan niz učenjaka koji su

se u svom znanstvenom radu neposredno nadahnjivali Boškovićevim idejama: John Robison, John Leslie, Thomas Thomson, Humphry Davy, Michael Faraday, James Clerk Maxwell, William Thomson (Lord Kelvin), Joseph John Thomson. Dadić, međutim, kritički upozoruje na mnoge rezultate za koje se ne može utvrditi ili se dosad nije utvrdilo da su nastali pod neposrednim utjecajem Ruđera Boškovića, ali su očigledno vrlo bliski Boškovićevim stavovima. To se prvenstveno tiče Mossottija i Waterstonea u 19. stoljeću i Rutherforda i Bohra u 20. stoljeću. Proučavanje recepcije Boškovićevih znanstvenih ideja Dadić je zaključio s aktualizacijom Boškovićeve krivulje silâ u fizikalnim istraživanjima posljednjih petnaestak godina.

Treći dio knjige *Ostali Boškovićev znanstveni i stručni rad* prikazuje velike Boškovićeve znanstvene uspjehe u drugim znanstvenim disciplinama. Utemeljio je modernu praktičnu astronomiju (str. 140), konstruirao stalke za geodetska mjerenja (str. 165), osnovao metodu izravnjanja pogrešaka (str. 169-170), prvi je koji je uveo ideju kompenzacije u rasprave o strukturi Zemlje (str. 170-172), odredio je maksimum elevacije mora iznad najniže točke depresije (str. 174-175), prvi ili među prvima formulirao zakon rasvjete (str. 180), na temelju Rochonova izuma zamislio i praktički izradio jedan vrlo upotrebljiv optički mikrometar (str. 184), zamislio je pokus s dalekozorom ispunjenim vodom, čuveni pokus koji je trebao odgovoriti kakve je naravi svjetlost (str. 187-188). Dadić je osobito plastično prikazao genezu Boškovićevih metoda u teorijskoj astronomiji koje se tiču određivanja staze kometa, staze planeta Urana novootkrivenog u Boškovićeva doba i određivanja vrste staze nebeskih tijela. Iz tog područja najavio je i jedan svoj novi istraživački zadatak: problem gibanja zamišljenog Mjesečeva satelita iz rukopisnog dijela rasprave *De maris aestu*.

Boškovićev matematički rad u knjizi je obrađen na tri mjesta: razumijevanje neprekinutosti i beskonačnosti kao priprema za izlaganje Boškovićeve teorije sila, metoda za izravnjanje pogrešaka u izlaganju geodetskog rada, te pri kraju knjige preostali matematički rezultati (str. 189-196). To su: mogućnost izgradnje posve drugačije geometrije koja bi se umjesto na pravocrtnosti temeljila na nekom drugom svojstvu, tvrdnja da se Euklidov postulat o usporednicama ne može izvesti iz ostalih postulata, osporavanje Newtonova shvaćanja "posljednjeg" omjera, četiri osnovne diferencijalne jednadžbe sfere trigonometrije, teorija čunjosječnica izgrađena na temelju Pappusova poučka, generacijska kružnica za izvođenje svojstava čunjosječnica, pojam transformacije geometrijskog mjesta. Među radovima iz graditeljske tehnike Dadić je posebno izdvojio ekspertizu pukotina na kupoli Sv. Petra, dok je Boškovićev arheološki interes, potaknut također astronomskim

i geometrijskim razlozima, opisao sudjelovanjem u iskapanju antičke vile u Frascatiju i studijom o ruševinama ispred Tenedia o mogućem položaju antičke Troje.

Prevoditelj Janko Paravić uložio je ogroman trud i postigao lijep uspjeh. Ima stranica, a takva je primjerice str. 83, gdje je prijevod bitno unaprijedio izvornik, pretpostavljam na temelju zajedničkog rada pisca i prevoditelja. Ali ima i propusta. Prevođenje dodataka Stayevoj poemi s "annotations" (str. 72) sugerira kao da bi pisac knjige brkao Boškovićevih bilješke (adnotationes) i dodatke (supplementa) Stayevu spjevu, a on to nikako ne radi kako slijedi iz izvornog teksta. Zakon silâ nije "law of actions" (str. 83), već treba "law of forces". Polje silâ prevedeno je s "fields of force" (str. 114,116). Deveto izdanje Britanske enciklopedije postalo je "eleventh edition" (str. 119). Izraziti i možda najteži propust prevoditelja je prevođenje matematičkih tvrdnji koje izriču jedinstvenost. Prevođeci "jedna jedina točka" s "a single point" umjesto "a unique point" (str. 74), a "jedna i samo jedna točka" s "only a single point" umjesto "one and only one point" (str. 75) prevoditelj je bitno oslabio autorove stroge matematičke izričaje. On očigledno ne poznaje tehničke termine za jedinstvenost u anglosaksonskoj matematičkoj literaturi. Stoga ovakva izdavačka pregnuća iziskuju dodatni postupak: stručnu redakciju prijevoda.

Likovni prilog je izuzetno bogat i zalački probran, prijemčiv svakom čitatelju i rječit speci-

jalistima za 18. stoljeće. Posebno, držim, treba istaknuti tri segmenta: likovni prikaz životne sredine Boškovićevih predaka s očeve i majčine strane i ključnih boravišta Boškovićeve dječakstva u Dubrovniku (str. 28-35), likovnu dokumentaciju rane recepcije Boškovićeve teorije silâ kakva dosad nije viđena (str. 102-106), te prvu reprodukciju geografske karte Papinske države koja je nastala kao rezultat Mairova i Boškovićeve dvogodišnjeg istraživačkog putovanja (str. 162). Prijelom je, uz dvostupačni tekst i bogatu likovnu građu, uzorno izveden. Literatura sadrži 121 jedinicu nastalu u vremenskom razdoblju 1887-1983. Nedostatak imenskog i stvarnog kazala krmji ugled izdavaču i ne doprinosi uspjehu izdanja u inozemstvu.

Monografija Žarka Dadića o znanstvenom djelu Ruđera Boškovića vrijedna je sinteza povijesnih istraživanja Boškovićevih znanstvenih rezultata, obogaćena najnovijim aktualizacijama Boškovićevih dostignuća u suvremenoj znanosti. Ova je monografija nezaobilazno štivo specijalistima za povijest egzaktnih znanosti u 18. stoljeću i posebno istraživačima Boškovićeve djela. Zbog pristupačnog piščevog stila i privlačne likovne opreme ona će također pronaći put do širokog čitateljstva, do svih koje zanima povijest znanstvenih tekovina, povijest Dubrovnika ili povijest hrvatske kulture.

Ivica Martinović

DUŠANKA DINIĆ-KNEŽEVIĆ, DUBROVNIK I UGARSKA U SREDNJEM VEKU

U izdanju Instituta za istoriju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu i Vojvodanske akademije nauka i umetnosti, tiskana je knjiga Dušanke Dinić-Knežević "Dubrovnik i Ugarska u srednjem veku". Knjiga ima 248 stranica od kojih 209 (str. 11-219) čini glavni tekst, a ostalo su veoma korisni dodaci — popis izvora i literature (str. 5-9), sažeci na francuskom i mađarskom jeziku (str. 220-231) te registar osobnih i geografskih imena (str. 232-245).

Autorica je svoj rad podijelila u devet poglavlja. U prvom ("Prvi dodiri i odnosi i dolazak pod Ugarsku vlast", str. 13-21) bilježi da se dubrovačka trgovačka aktivnost počela razvijati na tlu južne Ugarske u drugoj polovici 13. stoljeća, a već prvih godina 14. stoljeća spominje se naseobina njihovih trgovaca u Sremskoj Mitrovici koja će kasnije, nakon dolaska Dubrovnika pod ugarsku zaštitu 1358. godine postati obavezni punkt dubrovačkih trgovaca kao i poslanika kada budu išli na ugarski dvor.

Smjena vrhovne vlasti, tj. oslobođanje od Mletaka i priklanjanje Ugarskoj 1358. godine, Dubrovnik je, govori autorica u drugom poglavlju

("Ugarska zaštita od 1359. do 1382.", str. 22-40), iskoristio na najbolji način. Zahvaljujući svojoj poslovično pametnoj vanjskoj politici i spretnim poslanicima Dubrovčani su od ugarskog kralja isposlovali vrlo široku autonomiju — unutrašnja uprava im je prepuštena u potpunosti, a i obaveze prema ugarskoj kruni bile su minimalne — godišnji tribut od 500 dukata i eventualni angažman jedne dubrovačke galije ako bi kralj ratovao na Jadranu.

Nakon smrti kralja Ludovika 1382. godine, njegovi nasljednici, zaokupljeni unutrašnjim previranjima i turskim pritiscima, nisu mogli obraćati mnogo pažnje Dubrovčanima koji su se nalazili na samoj periferiji Kraljevstva. To je razdoblje oslabljene ugarske zaštite Dubrovnika koje je protекlo u neprestanom nastojanju da se, u nemogućnosti izolacije od tadašnjeg sukoba Ugarske s napuljskim kraljem, ne napravi pogrešan korak koji bi mogao dovesti u pitanje nezavisnost dubrovačke države i nesmetano odvijanje dubrovačke trgovine. U tim borbama, naglašava Dušanka Dinić-Knežević, Dubrovčani su bili dalekovidni te su ostali privrženi kralju Žigmundu iako su time došli u opasnost od napuljskog kralja i bosanskog